

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan het Transgender- en interseksecollectief

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

T 070 370 79 11
F 070 370 75 16

Ons kenmerk

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 13 juli 2021

Onderwerp Reactie op uw brief van 15 januari 2021

Geachte vertegenwoordigers van het Transgender- en Interseksecollectief,

Naar aanleiding van uw brief van 15 januari 2021 schrijven wij u deze brief.

In uw brief refereert u aan de bijeenkomst van 30 november 2020, waarin voor het eerst erkenning en excuses zijn uitgesproken. Deze bijeenkomst staat ons nog altijd levendig bij, de emotie was duidelijk voelbaar. Tijdens het gesprek werd nogmaals duidelijk wat de voorwaarden van de destijds geldende wet hebben betekend voor de personen die ermee geconfronteerd werden en welk leed daardoor is geleden. Dit heeft op ons beiden veel indruk gemaakt.

Het spijt ons zeer dat u zich overvallen voelt door het kabinetsstandpunt en door de inhoud hiervan zelfs bent gaan twijfelen aan de oprechtheid van onze excuses. U vraagt ons specifiek in hoeverre de regering de Transgenderwet voor 2008 acceptabel vindt. Het kabinet is van mening, mede op basis van Europese rechtspraak, dat de wetgeving in juridische zin onrechtmatig was vanaf eind 2008, zoals toegelicht in de Kamerbrief. In dezelfde Kamerbrief heeft het kabinet ook haar standpunt toegelicht ten aanzien van de verjaring van vorderingen voor schade die is veroorzaakt door de Transgenderwet. Niettemin, is het kabinet er stellig van overtuigd dat de wet voor de gehele periode onacceptabel is. Deze wetgeving vormt juist de basis voor het kabinet om excuses aan te bieden aan eenieder die direct of indirect heeft geleden onder de Transgenderwet. Dit is tevens de aanleiding om een tegemoetkomingsregeling aan te bieden aan diegene die het meest direct hebben geleden onder toentertijd geldende wetgeving. Wij zijn van mening dat de overheid zorg moet dragen voor al haar burgers, inclusief transgender en intersekse personen. Dat betekent onder andere dat iedereen moet kunnen zijn wie die wil zijn. In het verleden hebben we hierin steken laten vallen, nu nemen we hierin onze verantwoordelijkheid. Te beginnen door publieke erkenning van en excuses voor het leed dat de Transgenderwet heeft veroorzaakt.

Wij beseffen dat de wettelijke voorschriften veel personen voor een bijna onmogelijke keuze stelden. Velen van u waren genoodzaakt te leven met een geslachtsaanduiding die niet overeenkwam met uw identiteit. Dit had enorme impact op uw veiligheid, kansen op werk en de mogelijkheid vrijelijk te bewegen

binnen en buiten Nederland. Een deel van u koos ervoor om te voldoen aan de wettelijke vereisten voor wijziging van de geslachtsaanduiding op de geboorteakte en bracht zo het fysieke en formele geslacht met elkaar in overeenstemming. Anderen hebben hiertoe niet willen overgaan en hadden te leven met de daarmee samenhangende negatieve gevolgen. Uw indringende persoonlijke verhalen schetsen een ontluisterend beeld van de enorme impact van de Transgenderwet op uw gevoel van eigenwaarde, uw fysieke integriteit, uw (liefdes)relaties en uw droom van het zelf stichten van een gezin. De overheid dient haar burgers te steunen en te beschermen. De verdrietige constatering is echter dat de overheid u in dit geval met de invoering en toepassing van de Transgenderwet een gevoel van afwijzing en uitsluiting heeft gegeven.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
13 juli 2021

Ons kenmerk
[REDACTED]

U heeft een nadere onderbouwing gevraagd van het kabinetsstandpunt dat de groep personen die gewacht heeft met het wijzigen van het juridisch geslacht en hierdoor negatieve gevolgen heeft ervaren, niet meegenomen wordt in de aangekondigde tegemoetkomingsregeling. Het kabinet heeft oog voor het leed dat de transgenderwet heeft veroorzaakt. Wij hechten eraan om nogmaals te benadrukken dat de erkenning en excuses zich uitstrekken tot eenieder die direct of indirect geraakt is door de toentertijd geldende wetgeving. Dit geldt voor alle personen die hebben voldaan aan de wettelijke voorschriften en de personen voor wie de voorwaarden een obstakel vormden om tot wijziging van de geslachtsregistratie in de geboorteakte te komen en voor alle personen voor wie de wet op deze of een andere manier heeft bijgedragen aan een gevoel van afwijzing en uitsluiting. De tegemoetkomingsregeling is echter specifiek bedoeld voor diegenen die zich verplicht voelden om hun transitie in lijn te brengen met de wettelijke voorschriften. Deze personen hebben een onomkeerbare inbreuk op hun lichamelijke integriteit en gezinsleven geaccepteerd en moeten accepteren om hun juridische geslacht aan te laten sluiten bij hun identiteit. Voor het kabinet maakt dit feit het evident dat voor deze groep een gebaar in de vorm van een financiële tegemoetkoming op zijn plaats is. In het kabinetsstandpunt is opgenomen dat personen die in de periode tussen 1 juli 1985 en 1 juli 2014 een transitie hebben ondergaan, uitmondend in de wijziging van de geslachtsregistratie in de geboorteakte, een beroep kunnen doen op de regeling. Daarnaast is opgenomen dat de regeling ook zal voorzien in de mogelijkheid een tegemoetkoming toe te kennen aan personen die voor 1 juli 2014 de transitie hebben ondergaan en kort na die datum hun geslachtsregistratie in de geboorteakte hebben gewijzigd. We hebben er, naar aanleiding van uw brief van 15 januari, voor gekozen ook personen die voor 1 juli 1985 een transitie hebben ondergaan en die na die datum de geslachtsregistratie in de geboorteakte hebben gewijzigd, in aanmerking te laten komen voor een tegemoetkoming. Ook zal de regeling voorzien in een mogelijkheid om de tegemoetkoming aan te vragen als een transitietraject is gestart voor 1 juli 2014, eindigend in een transitie conform de eisen van de oude Transgenderwet na die datum.

Voor het kabinet is het voorkomen van herhaald slachtofferschap bij de uitvoering van de regeling van groot belang. Om die reden willen we de bewijslast voor aanvragers zo beperkt mogelijk houden en het aanvraagproces zo efficiënt mogelijk inrichten. We hopen dat het Collectief samen met ons wil blijven inzetten op een goede invulling hiervan. We streven ernaar dat in september 2021 de eerste aanvragen in behandeling kunnen worden genomen. Over de nadere uitwerking van de tegemoetkomingsregeling blijf ik, binnen de in deze brief gestelde kaders, graag met u in gesprek.

U vroeg ons naar de overwegingen bij het bepalen van de hoogte van de tegemoetkoming. Het kabinet acht de Zweedse regeling vooral een inspiratiebron bij een zorgvuldige inrichting en uitvoering van de regeling en niet zozeer richtinggevend ten aanzien van de hoogte van de tegemoetkoming. Wij hebben bij het bepalen van de hoogte aansluiting gezocht bij eerder in Nederland toegekende onverplichte tegemoetkomingen. We realiseren ons dat de hoogte van de tegemoetkoming nooit in verhouding kan staan tot het aangedane leed, datzelfde geldt voor het maken van onze excuses. Hoe vaak er ook excuses aangeboden worden, het aangedane leed kan nooit weggenomen worden. Het verleden kunnen we niet terugdraaien. Tegelijkertijd, is er het besef dat het verleden doorwerkt in het heden. Het is daarom noodzakelijk dat we leren van deze bittere lessen en proberen die om te zetten naar hoop voor de toekomst. Daarom stellen we het ook erg op prijs dat we met elkaar in gesprek zijn over de verdere concretisering van de erkenning en excuses. Op die manier werken wij samen aan de bredere maatschappelijke bekendheid en erkenning waarbij het leed van de gemeenschap een plek krijgt in ons gedeeld verleden, met een blik op de toekomst.

Met vriendelijke groet,

mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
de minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
13 juli 2021

Ons kenmerk
[Redacted]